

تاریخچه شهر اردبیل / مورخان قدیم ، اردبیل را واژه ای اوستایی دانسته اند که از دو کلمه ”ارتا“ (مقدس) و ”ویل“

(شهر) که معنی شهر مقدس را می دهد. بسیاری از مورخان اسلامی بنای این شهر را به فیروز پادشاه ساسانی نسبت میدهند و نام آن را ”بادان پیروز“ نامیده اند. چنین می نماید که این شهر بیش از ۱۵۰۰ سال قدمت تاریخ دارد. به روایت اوستا، زردشت پیامبر ایرانی در کنار رود ”دائی یتا“ که امروزه ارس نامیده می شود به دنیا آمد و در کوه سبلان کتاب خود را نوشت و برای ترویج دین خود، به شهر ”بادان پیروز“ رفت. عده ای به او ایمان آوردند و در این ناحیه جنگی بین زردشتیان و بت پرستان

روی داد که در این جنگ زردشتیان بر همه روستاها و قصبه های اطراف اردبیل دست یافتند و به افتخار این پیروزی آتشکده ای در اردبیل بنا کردند که آثار آن هنوز در سه فرسنگی این شهر در دهکده ای به نام آتشگاه باقی مانده است. در دوران حکومت انوشیروان پیروان مزدک که از جان خود می ترسیدند به اطراف ایران می گریختند و عده ای هم به اردبیل گریختند. مزدکیان از مخالفان حکومت ساسانی و خلافت بین امیه در اردبیل بودند که دائماً دستور پیگرد و توقیف آنان صادر می شد. اهمیت مسأله مزدکیان ، خلفای بنی امیه را برآن داشت تا پایتخت را از مراغه به اردبیل انتقال دهند. در زمان هشام از خلفای بنی امیه، طوایف بارین خزر به آذربایجان حمله و شهر را غارت کردند. اردبیل در زمان عباسیان مرکز ایالت آذربایجان بود. در سال ۶۱۷ هجری مغولان پس از حمله به ایران اردبیل را غارت کردند. در زمان هلاکوخان ، مرکز فرمانروایی اردبیل به مراغه منتقل شد و در زمان آباقخان ، تبریز پایتخت حکومت ایلخان شد. در دوره حکومت تیموریان، امیر تیمور در اردبیل به خدمت شیخ صفی الدین رسید و به درخواست شیخ، هزار نفر از اسیران را آزاد کرد. پس از فوت شیخ صفی الدین، این شهر قبله صوفیان شد و اکثر پیروان طریقت به این شهر روی آوردند. شاه اسماعیل از اردبیل قیام کرد و حکومت واحد ایرانی را تشکیل داد و ملوک الطوایفی را از بین برد. در زمان صفویه هرکس گناهی مرتکب می شد به اردبیل پناهنده می شد و از هر گونه آسیبی در امان می ماند. از این رو ، به دار الامان نیز معروف بود و بعضی آن را دارالارشاد نیز گویند. این شهر در جنگ ایران و روسیه تا زمانی که عهدنامه ترکمانچای تنظیم شد در اشغال روسها بود. در این زمان (۱۲۴۵ هـ. ق) همه اشیاء قیمتی و بی همتای مقبره شیخ صفی الدین و زینت آلات دیگر مقبره ها و کتاب های مهم کتابخانه اردبیل که شاه عباس وقف کرده بود و از کتابهای خطی نفیس و بی نظیر و بی همتا بود غارت شد. این اشیاء و کتابهای نفیس هم اکنون در موزه های مسکو و لنینگراد نگهداری می شود. در زمان سلسله قاجار ، پس از انتقال ولیعهدنشین از اردبیل به تبریز ، این شهر از رونق افتاد و دچار رکود اقتصادی شد. رویدادهایی مانند زمین لرزه هایی پیاپی ، هجوم قبایل واقوام گوناگون ، و تاخت و تازهای بیگانگان رفته رفته سبب شد اردبیل از پیشرفت و ترقی بازماند. در سالهای اخیر این شهر توسعه یافت و وجود آثار تاریخی بویژه مقبره خاندان شیخ صفی و همجواری اش با آب های گرم سرعین باعث شد این شهر رونق و اعتبار پیش خود را بدست آورد.

مراکز باستانی و تاریخی

خانه سید هاشم ابراهیمی / این خانه در کوچه شهیدگاه اردبیل قرار گرفته و متعلق به مرحوم سید هاشم ابراهیمی است، که پس از وفات ایشان وارثان قانونی از آن استفاده می کنند. این بنا در حال حاضر مسکونی است. ساختمان در دوطبقه زیرزمین و

همکف ساخته شده است و تالار بزرگ و زیبایی دارد. تالار که بخش مهم خانه را تشکیل می دهد دارای دو رواق و یک شاه نشین است که از پنجره های مشبک کاری بسیار نفیس و زیبایی برخوردار است. زیباترین بخش تالار گچبری های آن است. **منزل وکیل الرعایا /** این خانه قدیمی در مرحله طوبی اردبیل ساخته شده است. بنا شامل حیاط های متعدد، ساختمان مرکزی و واحدهای اندرونی است که در طراحی آن، تالار مرکزی به واحدهای جنبی آن اشراف دارد. ارزش این خانه علاوه بر سبک معماری جالب آن، با نقش صاحبان خانه در رخدادهای تاریخی سده بیستم ایران و اردبیل نیز ارتباط دارد. این خانه محل تجمع سران مستبد در جریان انقلاب مشروطیت بوده است .

خانه حاج یوسف آقا صادقی / این خانه مجلل و با شکوه در کوچه راسته امام اردبیل به سال ۱۳۴۰ هـ.ق توسط مرحوم حاج میرزا ابراهیم صادقی ساخته شد. فرزند وی حاج یوسف صادقی نیز در تهیه نقشه و نحوه ساخت بنا نظارت های دقیق داشت. این عمارت در زمینی به مساحت ۱۴۵۰ مترمربع و با زیربنایی در حدود ۱۷۵۰ متر مربع ساخته شده است .

خانه حاج میرزا ابراهیم صادقی / این خانه در کوچه ((سرتیپ آباد)) در محله (اوج دکان) اردبیل واقع شده و به علت سبک معماری سنتی استفاده از هنر مقزس و مشبک کاری، در ارسی ها دارای ارزش هنری است. بنا در سال ۱۲۸۳ هـ.ق ساخته شده است و خرابه های وسیعی به آن وارد شده است. در تالار اصلی عمارت، بر تاقنماها و بالای تاقچه ها، مقرنس های گچی دیده می شود. در ازاره دیوارهای جانبی بریک کتیبه زیبا با خط نستعلیق (آیه الکرسی) نقش بسته است.

بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی / بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی شامل تعدادی از بناهای دوره های مختلف است که نخستین بار شاه طهماسب آنها را به صورت مجموعه واحدی در آورد. بعدها شاه عباس بناهای مهم دیگری به این مجموعه افزود و باعث اصلاحاتی در آن شد. اهمیت این مجموعه تاریخی در ارتباطی که با سلسله خاندان سلاطین صفویه دارد جلوه گر می شود. گذشتگان شاهان صفوی و همچنین شاه اسماعیل اول (سر سلسله این خاندان) در این مجموعه تاریخی به خاک سپرده شده اند. طی دوران صفویه هزینه فراوانی صرف این بقعه شد و امروز نیز با وجود گذشت چندین قرن ، ویژگی های زیبا و جالب توجهی دارد. بناهای متعلق به بقعه شیخ صفی عبارتند از :

یکم - در ورودی و حیاط بزرگ

دوم - حیاط کوچک یا دالان روباز صحن بقعه

سوم - مسجد جنت سرا

چهارم - حیاط مقابر

پنجم - شهیدگاه

ششم - چله خانه

بخش های اصلی بقعه عبارتند از : رواق یا قندیلخانه, مقبره شیخ صفی , مقبره شاه اسماعیل صفوی , حرمخانه , چینی خانه .
مقبره امین الدین جبرائیل / این مقبره که متعلق به امین الدین جبرائیل پدر شیخ صفی الدین اسحق جد سلاطین صفوی است، در روستای کلخوران اردبیل واقع شده است. تاریخ بنای اولیه به نیمه اول قرن دهم هجری مربوط است و در محوطه ای که بناهای متعدد دارد, محصور است. این بناها عبارتند از:

یک - دیوار گلی بلند

دو - مقبره امین الدین جبرائیل

سه - مقبره عوض الخواص بن فیروزشاه زرین کلاه

چهار- مقبره سید محمد الاعرابی

پنج - بقعه سید حمزه

شش - مقابر داخل محوطه بقعه

هفت - مقابر خارج از محوطه بقعه

جاذبه های طبیعی

آبشار گورگور سبلان / آبشار گورگور سبلان در حدود ۱۲متر ارتفاع و ۲۰۰ مترمربع محوطه گردشگاهی دارد و در دامنه شمالی کوه سبلان واقع شده است . این آبشار در یکی از زیباترین نقاط طبیعی استان یعنی کوه سبلان قرار دارد و به دلیل وجود یخچالهای دائمی, چشمه های آب گرم, آب معدنی و پوشش گیاهی مصفا هر ساله هزاران نفر را جذب می کند.
آب گرم قره سو / برای این چشمه دو حوض ساخته اند. اندازه حوض ها ۳/۵ × ۵ متر است . آب گرم از حوض اول به حوض دوم می ریزد. حرارت آب گرم قره سو ۴۱ درجه است. از خواص درمانی آب این چشمه, آرام بخشی و تسکین دردهای روماتیسمی و عصبی آن است.

آب گرم گاو میش گلی / پر آب ترین چشمه آب گرم سرعین است و استخری به طول ۲۵ متر و به عرض ۱۷ متر دارد. دور استخر را با دیوار بلندی محصور کرده اند. آب گرم از چند نقطه کف استخر با گاز خارج می شود و از مجرای ضلع شرقی به بیرون می رود. حرارت آب گرم گاومیش گلی ۴۵ درجه است.

چشمه های بیله دره / چشمه آب معدنی سرد بیله دره در سه کیلومتری شمال سرعین در دره ای واقع شده است که از نقاط مختلف زمین خارج می شود. آب چشمه بیله دره از دسته آب های بیکربناته کلسیک سرد با رسوبات خشک اندک است. این آب برای درمان بیماری های کلیه، دستگاه تغذیه و کبد، بافت ها (باعث تورم بافت ها و تعویض آب درون سلولها می شود)، مجاری ادرار، افزایش مواد ازته، نقرس، درد مفاصل، حالات تشنجی، چاقی و تورم کبد است.

چشمه بوشلی / چشمه معدنی بوشلی به فاصله ۴/۵ کیلومتری جاده اردبیل به سراب و در ۴۵ کیلومتری غرب اردبیل واقع شده است. دمای آب چشمه ۴۹ درجه است. اهالی محل آب این چشمه را برای درمان روماتیسم و درد مفاصل و رفع خستگی استفاده می کنند.

چشمه های معدنی سرعین / شهر سرعین یا "سرقین" در غرب شهر اردبیل واقع شده است و فاصله آن تا اردبیل ۲۸ کیلومتر است. آبهای گرم سرعین در ردیف آبهای کلروبیکربناته کلسیک گاز دار و خیلی گرم و سیلیس فراوان دارد. استحمام در چشمه های سرعین دارای اثرات آرام بخش است و دردهای عصبی، روماتیسمی و عصبی مفصلی را تسکین می دهد.

منطقه حفاظت شده نئور / منطقه حفاظت شده نئور با وسعتی در حدود یک هزار هکتار در ۳۰ کیلومتری شهرستان اردبیل واقع شده است. مهم ترین ویژگی این منطقه دریاچه نئور است و ویژگی اکوسیستم آن به عنوان زیستگاه بی مانند، ماهی قزل آلا، رنگین و پرندگان و جانوران آن است.

دریاچه نئور / دریاچه نئور در ۴۸ کیلومتری جنوب شرقی اردبیل در ارتفاع ۲۷۰۰ از سطح دریا قرار گرفته است. وسعت دریاچه بیش از ۲۲۰ هکتار و مشتمل بر دو دریاچه کوچک (۴۰) و بزرگ (۱۸۰ هکتار) است و در فصل بهار به هم می پیوندند و دریاچه واحد را به وجود می آورند. بیشترین عمق دریاچه ۵/۵ متر و میانگین ژرفای آن سه متر است. دریاچه نئور زیستگاه برخی از گونه های پرندگان مهاجر عبوری است و ماهی قزا آلا، آن شهرت جهانی دارد. هر ساله مسابقه تفریحی تحت عنوان "مسابقه ماهیگیری" در این دریاچه بین دوستداران صید ماهی انجام می شود.

دریاچه شورابیل / دریاچه شورابیل به مساحت ۱۲۰ هکتار در دو کیلومتری جنوب شهر اردبیل واقع شده است. آب آن شور و حتی برای مصرف کشاورزی نیز غیر قابل استفاده است. نتایج مطالعات زمین شناختی نشان می دهد که قدمت این دریاچه قدیمی تر از دریاچه ارومیه است.

موقعیت جغرافیایی استان اردبیل

استان اردبیل در شمال غربی فلات ایران، با بیش از ۱۸ هزار و ۵۰ کیلومتر مربع، یک درصد مساحت کل کشور را تشکیل می دهد. این استان از شمال به رود ارس، دشت مغان و بالها رود در جمهوری آذربایجان، از شرق به رشته کوههای طالش و بغرو در استان گیلان، از جنوب به رشته کوه ها، دره ها و جلگه های به هم پیوسته استان زنجان و از غرب به استان آذربایجان شرقی محدود است .

چهار شهرستان این استان در طول ۲۸۲/۵ کیلومتر با جمهوری آذربایجان هم مرز هستند. در ۱۵۹ کیلومتر از این مرز، رودهای ارس و بالهارود جریان دارند. در طول این مرز، استان اردبیل با جمهوری آذربایجان از دو نقطه اصلاندوز و بیله سوار ارتباط دارد. آذربایجان شرقی مرزهای مشترک با شهرستانهای پارس آباد، مشکین شهر، اردبیل و خلخال دارد. استان اردبیل همچنین در جنوب با استان زنجان همجوار است. این استان از مشرق با استان گیلان از طریق شهرهای اردبیل و خلخال و رشته کوه طالش همسایه می باشد. راه ارتباطی استان اردبیل با مرکز کشور از طریق محور اردبیل - آستارا (گردنه حیران) واز راه رشت و قزوین به تهران میسر می شود. استان اردبیل به پیشنهاد دولت و تصویب مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۷۲ از محدوده سیاسی - اداری استان آذربایجان شرقی جدا شده و به عنوان استانی مستقل در تقسیمات کشوری جای گرفت .

این استان دارای شش شهرستان، ۱۶ بخش، شش دهستان و ۲۱۹۳ آبادی است. شهرستان اردبیل دارای چهار نوع آب وهوای مدیترانه ای گرم، مدیترانه ای معتدل، کوهستانی سرد و معتدل است . شهرستان اردبیل یکی از مناطق سردسیر ایران است و بین پنج تا هشت ماه از سال سرد است.

استان اردبیل، مانند بسیاری از مناطق مستعد کشور در زمینه بافت انواع زیراندازها دارای قدمت و اصالت بوده و صنعتگران و هنرمندان روستایی و شهری با عرضه هنر و استعدادهای درخشان خود، توانسته اند نمونه های بارزی از آثار نفیس و ارزنده صنایع دستی را با نام منطقه خود به ثبت برسانند. قالی بافی، ورنی بافی و جاجیم بافی که تقریباً منحصر بفرد بوده و در مناطقی همچون مغان و خلخال توسط هنرمندان بافته می شود. و یا بافت گلیم و مسند که کار خاص هنرمندان بخش های نمین و عنبران و گرمی و خلخال است، از صنایع دستی شاخص استان اردبیل است.

قالی بافی: قالی بافی در استان اردبیل دارای سابقه طولانی است. قالی هایی با گره ترکی و طرحهایی چون هراتی، مشایخی، گلدانی، ظل السلطان و ترنجدار شیخ صفی در این منطقه بافته می شود.

بی مناسبت نیست که به قالی معروف اردبیل که شهره خاص و عام است نیز اشاره ای داشته باشیم.

قالی اردبیل: این قالی مشهور از آن جهت قالی اردبیل نامیده می شود که از مسجدی واقع در مصلی اردبیل که شاه اسماعیل و جد او شیخ صفی الدین (که سلسله صفویه نام خود را از او گرفته) مدفون شده اند، به دست آمده است. این قالی بنابه توصیه "ویلیام موریس" از شرکت "ونیسٹ رایینسون" خریداری شد که شرکت مزبور آن را از شرکت "زیگلر" واقع در تبریز خریده بود. قالی اردبیل از نظر طرح و بافت یکی از نفیس ترین و مشهورترین قالی های جهان است. از لحاظ تاریخی نیز سند و مدرک مهمی محسوب می شود زیرا دارای تاریخ و امضاء است، و از این رو هسته مرکزی گروه قالی های ترنجدان یاسبک مشابه است که با اطمینان کامل می توان آن را متعلق به اواسط قرن شانزدهم دانست. چه قالی در سال ۱۵۳۹ میلادی (۹۴۶ ه. ق.) یعنی در سیزدهمین سال سلطنت پنجاه و دوساله شاه طهماسب بافته شده است. تار و پود این قالی ابریشم و گره آن فارسی است و در هراینج مربع تقریباً ۱۹ × ۱۷ گره دارد، که مساوی بهترین نوع قالی کاشان است. قالی اردبیل برخلاف بسیاری دیگر از قالی های مشهور آن زمان طرحی آرام دارد و فاقد تصاویر حیوان و انسان است، چه هدف از بافت قالی استفاده از آن در مکانی مقدس بوده است. قالی در تبریز و در دربار شاه طهماسب که تبریز را به پایتختی برگزیده بود و در کارگاههای سلطنتی بافته شده است.

گلیم بافی: با توجه به مواد اولیه فراوان و آشنایی اغلب صنعتگران هنرمند روستائی استان اردبیل به بافت گلیم، این رشته از صنایع دستی در بسیاری از شهرها و روستاهای این استان رواج داشته و از معروفیت خاصی برخوردار است. به طور مثال می توان از گلیم نمین یا عنبران گرمی و خلخال نام برد. نوعی از گلیم مناطق مزبور که به "مسند" شهرت دارد و معمولاً در اندازه ۱/۵ × ۱ متر بافته می شود، دارای کیفیت بالائی است و بافندگان سلیقه و هنر زیادی را در بافت و ترکیب رنگ و طرح آن به کار می برند. گلیم های مسند، گلیم های دورو است. نوع دیگر زیرانداز "ورنی" یا گلیم سوماک است که مهمترین مراکز تولید آن مناطق عشایری و روستایی مغان، بیله سوار، پارس آباد و مشکین شهر است. طرحها و نقش های زیادی رامی توان در گلیم های تولیدی مناطق اردبیل مشاهده نمود، از جمله نقش های لچک و ترنج و لچک تکرار شوند.

تفاوت گلیم های ساده یا دوروی تولید شده در استان اردبیل در طرحها و نقش ها و گاه ابعاد و اندازه های آن است. مثلاً گلیم های ساده تولید شده در مغان به اصطلاح دراز و باریک با طولی در حدود ۳ تا ۵ متر و عرضی حدود یک متر است و معمولاً در دو قسمت بافته و از جهت طولی به نحو مخصوصی به هم دوخته می شود. ضمن آن که در مناطق عشایری استان بیشتر به استفاده از چله پشمی در تولید کار تمایل دارند و کمتر از نخ پنبه ای به عنوان چله یا تار استفاده می کنند.

گلیم های تولیدی خلخال در اندازه $۱/۵ \times ۳$ متر مربع است و طرح گلیم نیز معمولاً با یک یا چند ترنج و یک حاشیه همراه است و متن زمینه از یک رنگ است و خرده نقشی ندارد.

ورنی: ورنی که گاه به آن گلیم سوزنی نیز گفته می شود، نه تنها یکی از گلیم های معروف اردبیل بلکه یکی از شاخصترین "سوماک" های ایران است. این نوع زیرانداز در آثار پژوهشگران خارجی به نام "سوماک" معروف است و منسوب به شهر "شوماخی" در قفقاز است، ضمناً در میان عشایر جمهوری های آذربایجان و ترکیه نیز ورنی با نقش هایی کم و بیش شبیه ورنی اردبیل و به همین نام شهرت دارد. بافت "ورنی" در ایران تنها در بین ایلات و عشایر استانهای آذربایجان شرقی و اردبیل رواج دارد و روستائیان استانهای مذکور نیز به دلیل آمیختگی با این عشایر به بافت این نوع گلیم زیبا و منحصر به فرد می پردازند. "ال سون" ها و نیز عشایر "ارسباران" عمده ترین تولید کنندگان ورنی هستند. تفاوتی که در بافت گلیم و "ورنی" وجود دارد این است که در گلیم، بافت به صورت گره های منقطع انجام می شود و نقوش آن توسط پود شکل می گیرد و تار بوسیله پود کاملاً پوشیده می شود، در حالیکه در بافت ورنی ایجاد طرح و نقوش بر سطح آن توسط پودگذاری اضافی حاصل می شود و تار و پود هر دو پوشیده است. پود اضافی، که پود اصلی خوانده می شود، مانند پود گلیم به صورت ساده از بین تارها عبور نمی کند، بلکه به دور تار حرکت پیچشی و غیره منقطع دارد. متداول ترین مصارف ورنی شامل خورجین، مفرش (رختخواب پیچ یا فرمش) و زیراندازهایی است که غالباً در اندازه های $۱ \times ۱/۳$ متر و $۱ \times ۱/۵$ متر روی دارهای عمودی بافته می شود. بافندگان ورنی از نقش هایی چون گوزن، آهو، گرگ، سگ گله، بوقلمون، مرغ و خروس، شغال، روباره، پرندگان محلی و ... به گونه ای بسیار زیبا و به صورت هندسی استفاده می کنند.

جاجیم بافی: بافت جاجیم در اکثر روستاها و مناطق عشایری اردبیل دارای سابقه دیرینه است و به علت وجود مواد اولیه در بین دامداران و عشایر تقریباً اغلب خانواده ها به این فن آشنائی دارند. در استان اردبیل، منطقه خلخال، از نظر نوع بافت و میزان تولید آن، از مراکز مهم جاجیم بافی اردبیل به شمار می رود. موارد استفاده از جاجیم شامل پستی و رویه تکمیلی کیف و ساک و مبلمان است. نقش های جاجیم به دو صورت ساده و گلدار طراحی می شود. نوع ساده آن با تعبیر رنگ تارها به صورت راه راه بافته می شود و نوع گلدار آن که بیشتر مورد استفاده قرار می گیرد به عنوان رویه کرسی، پستی، انواع ساک و کیف به کار می رود. اندازه جاجیم معمولاً دارای عرض ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتر و به طول دلخواه تا ۷۰ متر است. پس از اتمام بافت و دوختن کناره های عرض جاجیم بر اساس نوع مصرف، قابل استفاده است.

پیکره سنگی باباداوود عنبران

بانگاهی سحر انگیز به کوههای زیبای سبلان و الش رویایی وصف ناپذیر انسان را به اعماق دلرباییها میبرد وقتی برای لذت بردن از این رویاها بر زمین خدا اطراق میکنی هوایی پاک همچون مرهمی آرام بخش روح آدمی را نوازش میدهد این سرزمین سحر انگیز عنبران نام دارد که با چشمانی تیز بین با غرور تمام به قله های سربه فلک کشیده نظاره گراست آب وهوای بهشتی عنبران محصول الطاف خداوندیست که هوای کوهستان آذربایجان را از یک سو وشبنم دریا ی گیلان را از فاصله ای متعادل دریافت کرده پس از ترکیب دوباره هوایی معتدل را به بندگان خدا ارزانی داشته چنین منطقه ای لاجرم تمدنی دیرپای را درخود پرورش داده واین تمدن ریشه در اعماق تاریخ دارد به هرسو بنگریم انگار بریده تاریخ ایران زمین مانند زبان باستانی قبور مردگان پیش از اسلام روستاهای مخروبه لباسهای محلی زیارتگاهها وغیره در این موزه بکر ودست نخورده برای نسل هزاره سوم به ودیعه نهاده شده است در این بحث از نشانه های این زندگی تاریخی به معرفی پیکره سنگی باباداوود عنبران میپردازیم:

با طی مسافتی حدود یک کیلومتر از شهر عنبران بسوی روستای مرزی و تاریخی عنبران علیا در دره معروف به تانگی بالاتر از چشمه "خان هونی" بر بلندای تپه ای معروف به بابا داوود عنبران پیکره عظیم به نام ابوالهول ایران قرار دارد که یاد آور پیکره سنگی ابوالهول مصر میباشد این پیکره سنگی جلوه گر سیمای نیم تنه انسانی است غول پیکر که در کنار آن تمساحی عظیم الجثه آرمیده است در دامنه این بنای حیرت انگیز غاری بزرگ نظر بازدید کنندگان را به خود جلب نموده بر اهمیت اکوتوریستی این مجموعه دیدنی می افزاید اگر گردشگر به دیدن همدان رفته باشد با دیدن این مجموعه شیرسنگی وغار علی صدر را درذهن خویش تداعی خواهد کرد ویا اگر جهانگردی با سابقه باشد امتیازی در خور توجه دربین نقاط دیدنی سایر نقاط جهان به این منطقه خواهدداد

اما در اعتقادات وباورهای مردم عنبران ونمین " بابا داوود" جایگاهی عمیق در تاریخ فرهنگ ومدنیت این سرزمین داشته که برای دیدن این زیباییها باید با چشم دل نظاره گر گذشته تاریخی آن باشیم که مطمئنا جدای ازتاریخ وفرهنگ غنی عنبران و سرزمین بزرگ تالش نیست این منطقه به جهت دنج وآرام بودن بزرگانی از اولیا الله را در خود پرورش داده که به سیرو سلوک وعبادت وچله نشینی وراز ونیاز بدون تکلف وریا با یگانه هستی بخش عالمیان پرداخته اند به همین جهت بعد معنوی این مکان ارجحیت بیشتری دارد بطوریکه اهالی برای ادای نذرو قربانی خود به آنجا مراجعه مینمودند احاطه این پیکره سنگی توسط

کوههای سر به فلک کشیده همانند قلعه ای طبیعی سترگ برافسانه ای بودن آن دامن میزند به جهت وجود آثاری از آنگیر
وسد در قسمت شمالی پیکره اهالی اعتقاد دارند این مجسمه بدلیل شباهت به صورت انسان توسط اجدادشان تراشیده شده تا به
شکل کنونی در آمده است و شواهد موجود در اطراف پیکره بیانگر اطراق افرادی در کنار آن برای مدتی مدید بوده که
آثاری را از خود بجای گذاشته اند اما برای یک نتیجه گیری علمی تکیه بر آراء اهالی و نظر عامه مردم نمیتواند ذهن کنجکاو
گردشگران را ارضاء نماید لازم است اکیپی از باستان شناسان با در نظر گرفتن لایه های فرهنگی و زبان باستانی منطقه
مطالعات عمیقی را برنامه ریزی نمایند تا هویت واقعی این پدیده جهانی برای جهانیان مشخص گردد با تورقی به برکه های
تاریخ یک قرن گذشته به جهت جداسازی بخشی از عنبران از خاک ایران و وجود آثار تاریخی مرتبط در آنسوی مرز
استفاده از سازمانهای بین المللی و نیز باستان شناسان جمهوری آذربایجان برای روشن شدن زوایای پنهان پیکره سنگی بابا
داوود عنبران ضروری به نظر میرسد مطمئناً با بررسی و اظهار نظر کارشناسان باستان شناسان و پژوهشگران آوازه این سرزمین
به اقصی نقاط جهان خواهد رسید که هم برای تمدن بزرگ تالش و کادوسیان و هم استان اردبیل افتخاری بزرگ بحساب
خواهد آمد که حلقه گردشگری گیلان شمال تالش آستارا گردنه حیران اردبیل و سرعین را بخوبی تکمیل مینماید که ضمن
افزایش طول متوسط اقامت گردشگران در منطقه بر میزان رضایتمندی آنها نیز تاثیر بسزایی خواهد داشت این اکوسیستم
و مجموعه گردشگری در کنار بازار هفتگی روزهای سه شنبه و جمعه عنبران و دیدنیهای شهر فرهنگ پرور نمین صنایع
دستی گلیم مسند کیف و جوراب جاجیم و انواع دیگر دست بافته های اهالی مرز نشین عنبران قادر خواهند بود همانند کفه ای
دیگر از ترازوی گردشگری استان اردبیل معادل آبهای گرم سرعین در خدمت جهانیان باشند